

Vuei'tlvaž droonvaarr

Mä'htt tääimak, jös vuäžžak vaarrteâdtōōzz droonvaarrâst le'be kaaunak kōččâm droon?

Ve'rggnee'kk vuäi'tte u'vdded vaarrteâdtōōzz, jös vue'kk äšt jōgg, tiōrvâsvuōd le'be miârkteei jällmōōžž. Vaarrteâdtōōzz droonvaarrâst uu'det veiddsōs voudda tōn diōtt, ko drooni jâ'ttlōs jââttmōōžž lij vaiggâd oudlkâ'stted. Droon vuäi'tte lee'd mäggg da tōk vuäi'tte lee'd veiddsōs vuu'dest.

Ve'rggnee'kk tuejee čōōd ääi'j vaarrärvvtōōllmōōžž teâdai vuâdald, kook lie vuäžžamnalla. Vaarrteâdtōs vuâdââv tän vaarrärvvtōōllmō'sše. Vaarr lij te'l tuōdmeâldlaž. Ouddkââ'st'te'mesvuōd diōtt narood âlgg vaarted ouddkiō'tte, što juō'kkkaž kiōrggan mōōnnâd sii'sksōō'jid.

Jää'kket ve'rggnii'kki vuä'ppōōzzid da mōōn sii'sksōō'jid. Ve'rggnee'kk au'žžje droonvaarrvuō'jjin suōjjōōttâd raajâlm sii'sksōō'jid, ko âuggan liikkumuš ij leäku vie'ltkani staani. Vuei'tlvaž paacctemaunnâz vuäi'tte šōddeed jišmm- da ru'vddku'skkvaaiktōōzzid, da te'l raajâlm sizz suōjjōōttmōš lij samai vääžnai. Kōōččmōš lij juō'kkka staanvuōdâst. Suōjjōōttâmâi'gğ lij täujja vuä'nik, lij viggâmnalla, što tå'lk måtam čiâss. Ve'rggnee'kk vuäi'tte u'vdded lââ'zz vuä'ppōōzzid da tää'rkab teâdaid vue'jjest koon-ne ääi'j kee'jjest.

Jös vuäžžak vaarrteâdtōōzz vuei'tlvânji vaarlaž droonâst, tääim nääi't:

Mōōn sii'sksōō'jid.

Jös leäk sii'sksōō'jin,

- pōōžž sii'sksōō'jin, meâdda ikkni da uusi oōldâsvuōdâst.
  - Sii'sksōō'jin lij pue'rr âareed raajâlm kōskkvue'zzin lōōnjâst, ko'st lie kōss seei'n.

Jös leäk jââ'ttemneävvest,

- mōōn meâdda jââ'ttemneävvest da oozzōōd sii'sksōō'jid.
  - Jââ'ttemneäv vuejjai va'sttad tō'st, što ârstōttum jââ'ttemneäv ij häät jie'ttvuejjamneävvoid.

Jös jiōk piâzz sii'sksōō'jid,

- oozz nu'tt sue'jes sââ'j ko vuei'tlvaž, ko'st seei'n le'be jee'res cōgldōōzz suejee tuu.
  - Jös leäk mie'ccest da vuäinak droon, suōjjōōd vuei'ttemvuōdi mie'ldd mäâddoo'le vuâlpeälla, ouddmiârkkân vuâjju le'be kâppa.

Âuggan liikkumuš vaarrteâdtōōzzâst peâggum vuu'dest vuäitt lee'd vaarlaž nu'tt, što lij vääžnai vie'ltted âuggan liikkumuž da suōjjōōttâd sii'sksōō'jid. Vaarrteâdtōs lij viōggâst nu'tt vuä'nkōs ääi'j ko vuei'tlvaž, što tō'st šōddi häät ohttsažkâdda pâ'sše nu'tt u'ccen ko vuei'tlvaž.

Jõs reâugak õhttsažkââ'dd peä'lnn kriittlaž tuâjast da ton õõlgak mõõnnâd tuõjju, jää'kket tuu tuâjju'vddi vuä'ppõõzz da jä'rjstõõllmõõžžid. Se'lvvet tuu tuâjju'vddjest, mä'htt tuâjppäi'kkest tääimat vaarrvue'jjest.

Ve'rggnek teâdat vaarrteâdtõõzzin, ko vaarr lij puuttâm.

Ko vaarr lij puuttâm, tõ'st teâdtet seämma kanaalin ko vaarrteâdtõs lij aalgâst uvddum. Vaarrteâdtõõzz õlmstââ'ttet 112 Suomi -suâvldõõzzâst, radiost, te'kstt-tv seeidast 112 di taarb mie'ldd televisiost. Vaarrteâdtõõzz õlmstââ'ttet lââ'ssen ouddmiârkkân Yle-suâvldõõzzâst, ne'ttseeidain 112.fi, pelastustoimi.fi, yle.fi di Jie'ttkõõskõs-stroi'ttel Facebook-seeidast.

Jõs vaarâst leät i'lmmtam soi'ttjee'l narodvaartee'jivui'm takai vaarrmiârk, uu'det minuutt kokksaž täss'saž vaarr puuttâm -jionnmiârk, ko vaarr lij puuttâm.

Mä'htt tääimam, jõs kaaunam kõččâm droon?

Jõs kaaunak mäâddast eppõllum droon le'be tõi vue'zzid, **tääim seämmamalla ko kaaunčik vuei'tlvaž paacctemaunnâz.**

- **Jeä'l mõõn ââlda le'be kuõsk droo'ne.** Tõt vuäitt lee'd muârrjam da tõt vuäitt paccâd hiâlpâld. Mõõn staa'nes kõõsk (uu'ccmõsân 150 mettar) keäčča.
- **Soi'tte 112** da i'lmmt ää'sšest jie'ttkõõskõ'sse. Va'stted jie'ttkõõskõskoo'cci kõõčcmõõžžid da tääim tuu vuäžžam vuä'ppõõzzi mie'ldd.
- **Vaarât oummuid, kook lie vuei'tlvânji ââlda.** Põõrg cõggâd, što ij ni kii piâzz kääu'n ââlda.
- **Jeä'l jue'jj tuu sâjjõõzz le'be snimldõõgg droonâst** sosiaal'laž mediast.

Mä'htt tääimam, jõs vuäinam le'be kuulam droon?

- Hâ't veerglaž vaartõs ij le'čče uvddum, lij pue'rr ärvvtõõllâd vue'jj da **jää'kkted vaarčõsvuõd.**
- Jeä'l âlddan droon le'be kââit se'lvvted tõi alggveâr jiõčč. Seu'rre vue'jj staa'nes kõõsk (uu'ccmõsân 150 mettar) kee'jjest.
- Suõjjõõđ sii'sksõõ'jid jeä'rben te'l, jõs tuu vuei'nnem droon vaikat a'rvveete'mmen le'be tõt keârdd vue'lle.
- Vie'lt ääv-vuu'did droon õõldâsvuõđâst. Suõjjõõđ mie'ccest vuei'ttemvuõdi mie'ldd mäâddoo'le vuâlpeälla.
- Ko leäk staa'nes sââ'jest, **seu'rre ve'rggnii'kki saaggtummuž.**
- **Soi'tte jie'ttnââmra 112, jõs**
  - vuâmšak droon vuu'din, koin kee'rdtummuš lij kiõlddum
  - droon keârdd tää'rkes sââ'j ââlda, mâ'te: viõkkstrooi'tel, ke'rdemke'dd, sâtkk, čää'ccpu'tstempäi'kk, jõnn teättjââttlõk- le'be ve'rggnekraajâlm
  - kaaunak maddu kõččâm droon.
- **Jeä'l soi'tte jie'ttnââmra kõõjjeem- le'be teâdstõõllâm-meä'r diõtt.**

Va'rrjõõttmõš droonvuõ'jjid

Mä'htt ton vuäitak va'rrjõõttâd ouddkiõ'tte?

Vaarrvue'jj šâ'dde jâ'ttlânji nu'tt, što âlgg tie'tted, mä'htt vue'jjest tääimat. Što tuu õõldâsoummu silttee tääimad, plaanâd tuu piârrjin di ruâdi- da jee'res õõldâsoummuivui'm ouddkiõ'tte, mä'htt jee'res vaarrvuõ'jjin tääimat.

Ââ'n huõl tõ'st, što jiijjad da tuu õõldâsoummui mä'tkkte'lfoonid lij laddum 112 Suomi -suâvldõs. Uu'd lââ'v pukid suâvldõõzz raukkâm teâđaid, što vuäžžak vaarrteâdtõõzz, ko leäk vaarrvuu'dest. Ää'ved suâvldõõzz mie'rrkõõski da peei'vet suâvldõõzz odđsumõs versio.

Lââ'ssteâđ 112 Suomi -suâvldõõzâst (lââddas):

<https://112.fi/112-suomi>

Se'lvvet tuu tuâjju'vddjest, mâ'htt tuâjppâi'ķest tââimat vaarrvue'jjest.

Raajâlm vuâ'msteei da vaaldšeei di toi'mmjummuž harjteei va'rrjõõttmõš

Jâlstempõõrti lââ'ssen mättstroi'ttlin, hâiddstroi'ttlin di jee'res õõlmâs rajlmin da juõ'ķķ tuâjppâi'ķest âlgg plaaneed, mâ'htt sââ'jest va'rrjõõđât vaarrvuõ'jjid da mâ'htt te'l tââimčeš.

Jiõččtââimlaž va'rrjõõttmõõžž õõlgtõõzz kue'sķķe pukid rajlmid da toi'mmjummuž harjtee'jid, hâ't peâlštemplaan raajjâmõõlgtõs ij kuõsk pukid rajlmid.

Peâlštemplaanõõlgtum sõõ'jin tâimmam-maalli plaanummuš jee'resnallšem vaarrvuõ'jjid lij peâlštemplaan vue'ss (Peâlštemlää'ķķ 379/2011, 15 §).

14 § Jiõččtââimlaž va'rrjõõttmõš

Raajâlm vuâ'msteei da vaaldšeei di toi'mmjummuž harjteei â'lğģe vue'zzsteez

1. cõggâđ puâll'jummuž da jee'res vaarrvuõ'jji šõddmõõžž;
2. va'rrjõõttâđ oummui, jâllmõõžž da pirrõõzz suõjjummša vaarrvuõ'jjin;
3. va'rrjõõttâđ puâllmõõžži čaacktummuš da jee'res nâkam peâlštemtââimaid, koid tõk jiõččtââimee'l pâ'stte;
4. â'lğģed tââimaid meâdda piâssmõõžž staaneem diõtt puâllmõõžžin da jee'res vaarrvuõ'jjin di â'lğģed tââimaid peâlštemtoi'mmjummuž hiâlptem diõtt (Peâlštemlää'ķķ 379/2011)